

**למה להתפלסף? בחינה פילוסופית של סוגיות בוערות בחינוך (תשפ"א)**

קוד הקורס : 01292150

מיקום וזמן : יום ג' 18: 15-19: 45

שם המרצה : ד"ר גדעון (גידי) דישון

משרד : 168

שעת קבלה : בתיאום מראש.

דוא"ל : gdishon@bgu.ac.il

**תאור כללי :**

בשנים האחרונות נשמעת פעמים רבות הטענה ששדה החינוך נמצא בנקודה קריטית – התפתחויות חברתיות וטכנולוגיות מציבות אתגרים חדשים ובלתי מוכרים עבור מחנכים וקובעי מדיניות. בקורס זה נטען שלמרות ההתפתחויות החדשות, רבות משאלות אלו קשורות לסוגיות יסודיות בחינוך שמעסיקות את החברה האנושית מאות ואף אלפי שנים. בהתאם לכך, נקרא ונדון בטקסטים, תיאורטיים על חינוך, תוך בחינה של השאלות העקרוניות העומדות ביסודן, במטרה להאיר באור חדש סוגיות בוערות מתחום החינוך.

הדגש המרכזי בקורס יהיה על דיון ביקורתי, הן בטקסטים והן בסוגיות העכשוויות בשדה החינוך. כלומר, מטרת הקורס היא לא רק ללמוד על פילוסופיה של החינוך, אלא גם לקיים דיונים פילוסופיים על השאלות הללו ב"כתה". בכל אחד מהנושאים, העבודה תחולק לשניים : קריאה מעמיקה וצמודה בטקסט, ודיון שקושר את הנושא הנידון לדילמות חינוכיות עכשוויות.

**ישרה אקדמית**

הציפייה היא שהעבודות המוגשות בקורס זה תהיינה תוצר של עבודתם של הסטודנטים הרשומים בקורס. הגשת עבודות שנעשו על ידיכם עבור קורס אחר, או עבודות שנעשו על ידי אנשים שאינם רשומים בקורס ואינם מופיעים ברשימת המגישים של העבודה, נחשב כהפרה של היושרה האקדמית.

בכתיבת עבודות, כאשר יש שימוש ברעיונות המועלים במאמרים, נהוג להביע את הרעיון במילים חדשות פרי עט/ה של הכותב/ת ולציין מראה מקום להוגה הרעיון המקורי (קרי : שם המחבר ושנת המאמר בסוגריים). במקרה שמצטטים במדויק מהטקסט המקורי, יש לשים את הציטוט במרכאות ולציין מראה מקום. ציטוטים העולים על 40 מילים מוצגים בפסקה מוזחת (indent) עם מראה מקום. שימוש ברעיון המועלה במקור אחר ללא מראה מקום ו/או שימוש בניסוח המקורי ללא מראה מקום נחשבים לגניבה ספרותית, פליגיאט (plagiarism), ומפרים את כללי היושרה האקדמית.

**דרישות הקורס :**

- השתתפות מעמיקה, עקבית ופעילה בשיעורים ובמטלות. נוכחות חובה.
- במהלך הקורס הסטודנטים יתבקשו להגיב בקצרה לחומרי הקריאה התיאורטיים בפורום הקורס במודל, כולל תגובה למשתתף אחר (סך הכל ארבע פעמים לאורך הסמסטר).
- בנוסף, במהלך הסמסטר יתבקשו התלמידים להכין ולהוביל שיעור אחד (בקבוצות שיקבעו ע"י המרצה).
- הקורס ילווה באתר מודל MOODLE. באתר יהיה עותק של הסילבוס, עותקים דיגיטליים של חומר הקריאה, ופורומים למטלות השונות במהלך הקורס. הגשת עבודות תעשה דרך אתר המודל.

**חשוב!**

הקורס דינמי ותלוי בהשתתפות התלמידים. לאור מצב העניינים הנוכחי, יכולים להיות שינויים בסילבוס במהלך הסמסטר לפי תחומי העניין של התלמידים וההתפתחויות בכתה. על כל שינוי תקבלו הודעה במודל. עם זאת, כמות המטלות והיקפן לא ישתנו, גם אם יהיו שינויים מסוימים בתוכן של המטלות.

**ציון:**

השתתפות: 10%

תגובות לחומרי הקריאה: 10% (ארבע תגובות, כל תגובה 2.5%)

הובלת שיעור: 10%

מטלת סיום: 70%

**טבלת קריאה ומטלות**

תאריך	נושא	קריאה	להגשה והערות
1	2.3.21	מבוא	
2	9.3.21	פילוסופיה – מה ולמה?	בלקברן, ס. (2011). <i>לחשוב! מבוא חדש לפילוסופיה</i> . תל-אביב: ספרי עליית הגג (מבוא, עמ' 23-11).
3	16.3.21	איך קוראים טקסט פילוסופי	דוגמאות קצרות: ג'ון סטיוארט מיל, על החירות, 199-202 פרידריך ניטשה, שופנהאואר כמחנך, 21-27
4	6.4.21	איך (אפשר) לנהל דיון פילוסופי	
5	20.4.21	מהי למידה?	ספרד, א. (2000). שתי מטפורות של למידה, והסכנות הטמונות בבחירת אחת בלבד. <i>חינוך החשיבה 19</i> : 13-32.
6	27.4.21		
7	4.5.21	מהו בית ספר?	איליץ, א. (1973). ביטול בית הספר. רמת גן: מסדה (עמ' 101-86).
8	11.5.21		
9	18.5.21	מהי טכנולוגיה?	פוסטמן, נ. (2003) <i>טכנופולין</i> : כניעתה של התרבות לטכנולוגיה. תל אביב: ספרית פועלים (פרק 1).
10	25.5.21		
11	1.6.21	מהי דמוקרטיה?	גוטמן, א. (1987). <i>חינוך דמוקרטי</i> . תל אביב: ספרית פועלים (עמ' 87-62).
12	8.6.21		
13	15.6.21	שיעור סיכום	הצגה של רעיונות למטלת סיכום

**מטלות**

(1) תגובה לחומר הקריאה באתר הקורס (2.5% מציון סופי עבור כל מטלה, סה"כ 10% – עובר/נכשל)

כל משתתפת בקורס יתבקשו לכתוב תגובה קצרה (פסקה או שתיים) על חומר הקריאה ביחס לכל אחת מארבע שאלות היסוד בהן נעסוק. *התגובה צריכה להתמקד בטקסט עצמו*: תובנות מהטקסט, שאלות על הטקסט או כל דבר אחר העולה מהקריאה. מטרתן של תגובות אלו היא להכין את הקרקע לדיון פורה בכתה אודות הטקסט עצמו (בשבוע לאחר מכן נעסוק בהשלכות של הטקסטים למציאות הנוכחית).

*תגובה תועלה לפרום הקורס עד יום ראשון בשעה 23:59.*

לאחר מכן, תצטרכו להגיב לפחות פעם אחת (אפשר יותר) לתגובה של משתתפת/ת מהקורס. התגובה תהיה קצרה ויכולה להכיל כל מה שעולה בדעתכם, ובלבד שהיא מוסיפה מידע חדש: נסיון לתת תשובה, שאלת הבהרה, פיתוח הטיעון הטקסט, הדגשה של נקודה חשובה, שאלה (ממוקדת), וכו'.

*את התגובה יש להעלות לפרום עד יום שני ב-23:59.*

## (2) הכנה והובלה של שיעור (10% מציון סופי)

בכל אחד מארבעת הנושאים בקורס, שיעור אחד יוקדש לעיסוק בביטויים עכשוויים של השאלה הפילוסופית הכללית יותר בה נעסוק.

בכל שיעור כזה, קבוצת תלמידים. ות יהיו אחראים להובלת השיעור. אחריות זו כוללת את בחירת המקרה בו יעסוק השיעור, הכנת מערך השיעור, והובלת השיעור.

### **חשוב!**

- הקבוצות יבחרו באקראי על ידי המרצה.
  - מי שיכינו את השיעור באותו השבוע יחליטו בהתייעצות עם המרצה האם לקיים פעילות סינכרונית, אסינכרונית, או כל שילוב בין השניים.
- תהליך ההכנה של השיעור יעשה בעבודה משותפת איתי. כדי לאפשר זמן לעבודה משותפת על השיעור, רעיון ראשוני לשיעור ישלח אלי **עד יום חמישי ב-13:00**. לאחר אישור כללי של נושא השיעור, יעברו התלמידים לתכנון מפורט יותר של השיעור, תוך התייעצות איתי במידת הצורך.
- הוראות מפורטות לגבי מבנה השיעור ואחריות התלמידים ינתנו בהמשך.*

## **מטלת מסכמת (70% מציון סופי)**

עבודת הסיכום של הקורס תהיה ניתוח תיאורטי של בעיה/סוגיה/מקרה משדה החינוך (לפי בחירת התלמיד. ה ובהתייעצות איתי).

מטרתה של העבודה תהיה הן להציג את הסוגיה ואת חשיבותה לתחום החינוך, והן להראות כיצד ניתן לשפוך אור חדש על התופעה המוצעת מתוך חקירה ביקורתית של המושגים והנחות המוצא שמאפיינים את העיסוק הקיים בסוגיה זו.

*ניתן להגיש עבודה אקדמית סטנדרטית, אך סטודנטים רשאים גם להגיש את העבודה גם בכל פורמט אלטרנטיבי העולה בדעתך – מניפסט, סרט, פודקאסט, כתבה/בלוג (בהתייעצות איתי). המטרה בבחירה של פורמט אלטרנטיבי היא לעודד את שיתוף התובנות שלכם לקהלים נוספים מעבר אלי.*

## פרטים נוספים לגבי העבודה ינתנו במהלך הסמסטר

**היקף:** 6-8 עמודים, המסתמכים על ארבעה מקורות לפחות מתוך ספרות אקדמית, כולל לפחות שני מקורות שאינם בסילבוס.

1. ההגשה תיעשה דרך מודל
2. מסמך WORD שכולל את שם המגישה ושם המטלה בשם של הקובץ
3. גודל פונט 12, רווח של שורה וחצי, פונט David, שוליים סטנדרטיים
4. הפניות ניתן לסדר לפי כל פורמט (לדוגמא, APA), כל עוד השימוש אחיד לאורך העבודה